

Flora en fauna BP Haringvliet

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Haringvliet te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1070Haringvliet-co01

Datum

03 juni 2016

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

T. D. Breur MSc.

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetser

drs. M. Meijer

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor het Haringvliet wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld (streefdatum 2017) welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving.

Het nieuwe bestemmingsplan sluit zoveel mogelijk aan bij het voorgaande bestemmingsplan en is vooral consoliderend van aard. Een groot deel van het bestemmingsplan Haringvliet heeft een conserverend karakter waardoor specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna op dit moment niet noodzakelijk wordt geacht. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan Haringvliet is alleen de Flora- en Faunawet relevant: Het dichtst bijgelegen Natura 2000-gebied (Oude Maas) ligt buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. De Nieuwe Maas, direct ten zuiden van het plangebied behoort tot het Natuurnetwerk Nederland. Het bestemmingsplan voorziet echter niet in ontwikkelingen die ingrijpende impact zullen hebben op de waterlichamen in het plangebied. Significante negatieve invloed op de Nieuwe Maas als gevolg van de bestemmingsplanwijziging zijn daarom uitgesloten.

De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Tongvaren, Gewone dwergvleermuis en de Huismus. Tevens is het plangebied potentieel geschikt voor de Gierzwaluw.

Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen). Ook het aanleggen van drijvende eilanden kan een belangrijke bijdrage aan de lokale biodiversiteit leveren.

Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet. Een ontheffing voor de voorgenomen ontwikkelingen is naar verwachting niet nodig.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Planbeschrijving	6
2.1 Plangebied	6
3. Wetgeving en beleid	8
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	8
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	8
3.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)	9
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	9
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	9
4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	10
4.1 Eerder onderzoek	10
4.2 Natuurdatabase Rotterdam	11
4.2.1 Vleermuizen	11
4.2.2 Vogels	11
4.2.3 Vissen	11
4.2.4 Planten	12
4.2.5 Overige soortgroepen	12
4.3 Zorgplicht	12
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna	13
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	13
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	13
6. Kansen door de ontwikkelingen	14
6.1 Duurzaamheid	14
6.2 Vergroten biodiversiteit	14

7. Conclusies en aanbevelingen	15
Literatuurlijst	16
Bijlage 1: wetgevende kaders	17

1. Inleiding

Het nu geldende bestemmingsplan Haringvliet is vastgesteld in 2006 en om die reden Verouderd. Daarom wordt er nu een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied opgesteld. Het opstellen van het bestemmingsplan gebeurt in het kader van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Plangebied

In het plangebied is met name gestapelde bouw met woningen aanwezig, variërend van drie tot zeventien bouwlagen. In het noorden, aan de Burgemeester van Walsumweg, zijn in de plint verschillende gemengde functies aanwezig. In het Haringvliet liggen historische schepen waar voor een deel ook op gewoond wordt. Het Haringvliet wordt omgeven door hoog opgaand groen. Ten zuiden van het Haringvliet liggen het Havenziekenhuis en enkele andere gemengde functies. Verspreid over het plangebied zijn ook meerdere horecavestigingen gevestigd. De Nieuwe Maas maakt tot slot ook deel uit van het plangebied.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Haringvliet is met een rode contour weergegeven. Bron: Startnotitie Haringvliet.

De doelstelling van het bestemmingsplan is om in het eerste kwartaal van 2017 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Ook worden tussentijds uitgevoerde ontwikkelingen in het nieuwe plan geborgd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.

Uitgangspunt is een consoliderend bestemmingsplan, met een doorlooptijd van 10 jaar (tot 2027). Het nieuwe bestemmingsplan sluit zoveel mogelijk aan bij het geldende bestemmingsplan. Mogelijk wordt er in het nieuwe bestemmingsplan in beperkte mate nieuwe horeca toegestaan en zullen de woonschepen verblijfsfuncties zoals Bread and Breakfast krijgen.

Flora en fauna aspecten bij conserverende bestemmingen

Hoewel er sprake is van een conserverende situatie kunnen ruimtelijke activiteiten wel plaats vinden. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemmingen in soort en oppervlak die niet wijzigen (bv. wonen blijft wonen, bedrijf blijft bedrijf etc.). De sloop van gebouwen om vervolgens nieuwbouw te realiseren of grootschalige renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Hetzelfde geldt voor het rooien van bomen. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering dient dan ook altijd onderzoek te worden verricht aan de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Naar verwachting treedt per i-i-2017 nieuwe natuurwetgeving in werking. Deze toets is gebaseerd op de op dit moment (03-06-2016) geldige regelgeving.

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Een groot deel van het bestemmingsplangebied Haringvliet heeft een conserverend karakter. Specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt voor dit conserverende deel van het plangebied dan ook niet noodzakelijk geacht in dit stadium. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving.

Voor het bestemmingsplan Haringvliet is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Want het dichtstbijgelegen Natura 2000-gebied (Natuurbeschermingswet) is Oude Maas en ligt op ongeveer 9 kilometer ten zuiden van het plangebied. De Oude Maas (gebied 108) is een rivier die onder invloed van eb en vloed staat. De smalle uiterwaarden vormen het grootste, nog resterende zoetwatergetijdengebied van ons land. Door afsluiting van het Haringvliet is de getijdendynamiek afgenomen. Hoge delen van het gebied worden daarom bij hoogwater niet meer regelmatig overspoeld. De gebieden bestaan uit getijdengrienden, wilgenbossen en vochtige terreinen met een riet- en ruigtevegetaties. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen over deze afstand geen significante invloed hebben op de habitattypen in Natura 2000 gebied de Oude Maas

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)

Het plangebied is direct gelegen aan de Nieuwe Maas, een onderdeel van Natuurnetwerk Nederland, de vroegere (provinciale) ecologische hoofdstructuur. Het is echter onwaarschijnlijk dat de beperkte ontwikkelingen invloed die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op dit robuuste onderdeel van het Natuurnetwerk. Het huidige stedelijke karakter van het gebied zal behouden blijven.

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

De Nieuwe Maas direct ten zuiden van het bestemmingsplangebied is als getijdenrivier aangeduid in de Rotterdamse natuurkaart. Zie verder hoofdstuk 5.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

Het bestemmingsplangebied is vrijwel helemaal bestraat en geasfalteerd. Het aanwezige groen bestaat vooral uit gras in de wegbermen en bomenlanen. Dit gras in de wegbermen is kort gemaaid en de bomen in de bomenlanen zijn overwegend opgekroond tot 3 meter, er is geen ondergroei aanwezig. De bomenlaan ten noorden van de Maasboulevard bestaat uit een gevarieerde aanplant van onder andere Paardenkastanje, Iep, Berk, Amerikaanse eik, Vlier en Plataan. De overige bomenlanen in het bestemmingsplangebied bestaan één enkele soort. De grootste bomen in het plangebied zijn een aantal platanen bij de kruising van het Haringvliet met de Oostmolenwerf, deze bomen hebben een stamdiameter van ca. 60 cm en een breed uitstaande kroon. Binnen de gebouwblokken aan het haringvliet zijn binnentuinen aanwezig met gras bomen en kleine plantsoenen.

De bebouwing bestaat voornamelijk uit hoogbouw met platte daken, langs het Oudehoofdplein bevinden zich enkele herenhuizen met schuine daken met dakpannen, dit biedt potentie voor gebouwbroeders zoals de huismus, gierzwaluw en spreeuw.

Open water is aanwezig in de vorm van de Haringvliet, in deze haven liggen verscheidene woonschepen. Er bestaat een harde scheiding tussen land en water door middel van een verticale kademuur, er zijn geen natuurlijke oevers aanwezig in binnen het bestemmingsplangebied. De kademuren om de oude havenbekkens waar het haringvliet onderdeel van is, vormen een zeer belangrijke habitat voor beschermde muurflora.

4.1 Eerder onderzoek

In en rondom het bestemmingsplangebied zijn verschillende relevante onderzoeken uitgevoerd. Echter, onderzoeken ouder dan 3 jaar worden niet meer als niet actueel opgevat, in uitzonderingsgevallen is dit 5 jaar.

De volgende onderzoeken zijn bekend:

- Voeg en Scheurherstel, Gemeente Rotterdam (2015)
Dit rapport bevat informatie over het voorkomen van beschermde muurflora op kademuren in Rotterdam en hoe hiermee om te gaan i.v.m. het onderhoudswerkzaamheden.
- Wijnbrug (vervanging landhoofden), Gemeente Rotterdam (2015)
Verkennd onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet ten behoeve van het vervangen van landhoofden aan de Wijnbrug (ten westen van Haringvliet).
- Wijnbrug (vervanging landhoofden), Gemeente Rotterdam (2016)
Compensatieplan en werkprotocol Flora en Faunawet ten behoeve van het vervangen van landhoofden aan de Wijnbrug (ten westen van Haringvliet).

4.2 Locatiebezoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult op 29 mei 2016 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit.

4.3 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied enkele beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rodelijstsoorten opgenomen. Rodelijstsoorten zijn niet strikt beschermd middels de Flora en Faunawet. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden.

4.3.1 Vleermuizen

Van het plangebied zijn twee waarnemingen bekend van foeragerende Gewone dwergvleermuizen. Het is zeer aannemelijk dat dit een verre van compleet beeld schetst, in dit stedelijk gebied zou ook de Laatvlieger en de Ruige dwergvleermuis kunnen voorkomen. Op ca. 400 meter afstand van het bestemmingsplangebied zijn kleine aantallen paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis bekend. Potenties zijn aanwezig op veel meer locaties voor dit type verblijf, alsmede voor andere soorten en andere type verblijfplaatsen (winterverblijfplaats, zomerverblijfplaats, kraamverblijfplaats) in gebouwen. Het is daarnaast aannemelijk dat het plangebied ook als vliegroute functioneert.

Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn door de Flora- en faunawet strikt beschermd.

4.3.2 Vogels

De Huismus is in en om het plangebied waargenomen, met name het gebied rondom het Oudehoofdplein is geschikt voor deze soort. Het bestemmingsplangebied is daarnaast potentieel geschikt voor de Gierzwaluw. Net buiten het plangebied op de Willemsbrug bevindt zich een nest van de slechtvalk. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd (zogenaamde categorie 1 t/m 4-soorten). Ook de Spreeuw staat bekend als gebouwbroeder en kan in het plangebied voorkomen. De Spreeuw is een categorie 5-vogelsoort: de nesten zijn beschermd tenminste op het moment dat ze in gebruik zijn. Hiernaast kunnen algemene boom-, struweel- en gebouwbewonende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden.

4.3.3 Vissen

Er zijn geen complete gegevens bekend van de zijn diverse vissoorten aangetroffen in de Wijnhaven, waaronder de paling. Gezien de ligging is het aannemelijk dat in het Haringvliet een soortgelijke soortensamenstelling aangetroffen kan worden. De Rivierdonderpad is niet tijdens in het gebied aangetroffen, maar het Haringvliet ligt wel in de landelijke verspreidingsgebied van deze soort. In het algemeen kan worden aangenomen dat de oude havenbekkens van belang zijn als voortplantingsplek voor riviervissen.

4.3.4 Planten

Op de kademuren rondom het Haringvliet zijn groeiplaatsen bekend van de tongvaren. In de nabije omgeving van het plangebied zijn steenbreekvaren, schubvaren en zwartsteel aangetroffen. Dit zijn allen tabel 2 soorten.

4.3.5 Overige soortgroepen

Er zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde soorten in het bestemmingsplangebied en deze worden op basis van habitatsvereisten ook niet verwacht.

4.4 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (muisensoorten), algemene amfibieën (Gewone pad) en algemene vissoorten. Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het dichtst bijgelegen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland is de Nieuwe Maas. Het bestemmingsplan voorziet echter niet in ontwikkelingen die ingrijpende impact zullen hebben op de waterlichamen in het plangebied. Significante negatieve invloed op de Nieuwe Maas als gevolg van de bestemmingsplanwijziging zijn daarom uitgesloten. Door dit bestemmingsplan zullen de ruimtelijke structuur van het plangebied niet veranderen. Het bestemmingsplan voorziet niet in een ander beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting. Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden te worden getoetst. In hoofdstuk 3 wordt inzicht gegeven in de ligging van deze gebieden.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De gevolgen voor de aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene werkzaamheden die passen binnen de bestemmingen (zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie, het herinrichten van openbaar groen of werkzaamheden aan watergangen) dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden getoetst te worden. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde en rode-lijst soorten.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken.
- Groener maken van de stad. In het grootste deel van het bestemmingsplangebied komt erg weinig groen voor. Het huidige groen bestaat voornamelijk uit gazon en solitaire bomen. Een beplanting die meer gevarieerd is in soorten én in varieert in hoogte en structuur zou hier een welkome aanvulling op zijn. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan gekeken worden naar de mogelijkheden om meer en gevarieerder groen aan te planten, zowel qua soorten als qua structuur (niet enkel gazon en bomen).

Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende vleermuizen, Huismussen, en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Tevens maakt het Bouwbesluit 2012 (artikel 3.69, lid 2) het mogelijk om stootvoegen te realiseren welke voor vleermuizen toegankelijk zijn.

Bij nieuwbouw met platte daken kan bovendien overwogen worden groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

Drijvende eilanden zijn een alternatieve mogelijkheid om de biodiversiteit in het Haringvliet te verhogen. Hiermee kan de ecologische waarde van het stedelijk gebied voor de Nieuwe Maas aanzienlijk vergroot worden. Op deze eilanden kan zich zowel boven als onder water een natuurlijke vegetatie ontwikkelen. In het water profiteren vissen en macrofauna van de eilanden, tevens kunnen de eilanden broedgelegenheid bieden aan algemene watervogels zoals de fuut en meerkoet. Deze eilanden kunnen zodoende functies vervullen van een ecologische schuine oever, hierdoor kunnen de kademuuren in huidige vorm behouden blijven en zo optimaal mogelijk functioneren als habitat voor muurflora.

7. Conclusies en aanbevelingen

- De volgende beschermde soorten zijn in het plangebied vastgesteld: Tongvaren, Gewone dwergvleermuis en Huismus. Het gebied biedt echter ook potentie voor andere soorten vleermuizen (Laatvlieger, Ruige dwergvleermuis) en vogelsoorten zoals de Gierzwaluw. Het water in het plangebied is geschikt voor algemene vissen waaronder de paling. Hiernaast zijn diverse algemene grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vissen te verwachten. Let op: de vogellijst is niet uitputtend.
- De bestemmingsplanwijziging heeft geen invloed op de meest nabij gelegen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000 gebieden.
- Het bestemmingsplan voorziet niet in een ander beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting. De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale Verordening Ruimte (in het kader van het Natuurnetwerk Nederland) wordt niet door dit bestemmingsplan overtreden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onzerzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving. Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen).
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Lakerveld, K., *Ruimtelijke Plannen, Startnotitie Bestemmingsplan Haringvliet (versie: 0.1)*. Stadsontwikkeling. Rotterdam, 19 januari 2016
- 2) Meijer, M., *Voeg en Scheurherstel 2015, Flora- en Faunawet*. Gemeente Rotterdam, 150305, Rotterdam, 7 april 2015
- 3) Meijer, M., *Wijnbrug (vervanging landhoofden) Verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet Gemeente Rotterdam, 150317*, Rotterdam, 17 maart 2015
- 4) Meijer, M., *Wijnbrug (vervanging landhoofden) Wijnbrug (vervanging landhoofden) Compensatieplan, Werkprotocol Flora en faunawet, Gemeente Rotterdam, 160314*, Rotterdam, 14 maart 2016
- 5) Struijk, R.P.J.H., J. Kranenbarg & A. de Bruin. *Verspreidingsonderzoek vissen 2009*. Stichting RAVON, Nijmegen, mei 2010

Internetsites:

www.minlnv.nl

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-regelgeving>

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Naar verwachting zal per 1 januari 2017 nieuwe wetgeving van kracht worden.

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstrend effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld

zijn op de habitatrictlijn. Indien niet volgens een gedragcode kan worden gewerkt en/of er sprake is van soorten van de habitatrictlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheidt gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.